

Psalmen

Algemeen

Het boek Psalmen is het grootste en mooiste monument van de Hebreeuwse poëzie dat wij bezitten. Dit boek was de bundel geestelijke liederen van het volk Israël. In de Hebreeuwse canon valt het onder het derde deel van de Bijbel, de “Ketubim”, dit zijn de geschriften, waar het op de eerste plaats komt. In de Hebreeuwse Bijbel heet het “*Sefer tehillim*”, dat is “boek van de lofprijzingen” of “lofzangen”.

Tijdvak

Voor de meeste Psalmen is het onmogelijk de tijd van ontstaan vast te stellen. Toch kunnen we met vrij grote zekerheid zeggen dat de hoogtepunten van Israëls dichtkunst liggen in de vierhonderd jaar tussen David en Ezechiël. Het boek Psalmen bevat ook wel liederen van de jaren hiervoor en hierna, maar het merendeel behoort toch tot deze periode.

Schrijver

Van de 150 Psalmen zijn er, zoals de opschriften aangeven, 73 geschreven door *David*, die dus als de belangrijkste psalmendichter kan worden aangemerkt. Van Davids dichterlijke gaven en werkzaamheid zijn ook bewijzen van historische aard te vinden: zie 1 Sam.16:18 en 18:10; 2 Sam.1:17-18, 6:5, 23:1; 2 Kron. 7:6, 29:30; Hand. 2:25; Rom. 4:6-8; enz. Twee Psalmen zijn van *Salomo*, 50 van *onbekenden* en 25 van *verschillende dichters*, waaronder de *Korachieten*, *Asaf*, *Mozes*, *Etan* en *Herman*.

Wanneer en door wiens hand het boek Psalmen zijn uiteindelijke vorm heeft ontvangen is ons niet bekend. Verschillende bijbeluitleggers menen dat Ezra daarvoor in aanmerking komt. De boeken Ezra en Nehemia benadrukken meerdere malen dat Davids voorschriften inzake de geestelijke liederen zorgvuldig moeten worden uitgevoerd.

Boodschap

Hoewel er nu en dan een toon van verdriet en klacht doorklinkt is het boek Psalmen als geheel toch een *lied van lovende aanbidding*. Het is het boek van aanbidding, niet alleen de aanbidding die in de tempel tot God opklimt, maar ook van onder de blote hemel, vanuit spelonken, uit de woestijn en vanaf de bergen.

Het boek Psalmen geeft ook op een heel bijzondere manier de gelegenheid een blik te werpen in de *menselijke ziel*. Wij zien het vurige verlangen van de ziel naar God, hoog op de toppen van geloven en aanbidden, maar ook in diepe verslagenheid en angst.

Indeling

Het boek Psalmen bestaat uit vijf delen, vijf boeken kan men zeggen. Ieder boek sluit af met een lofprijzing aan God, het laatste boek met een aantal Hallelujapsalmen. Deze indeling, die we al aantreffen in de Talmoed, herinnert aan de indeling van de Thora (de vijf boeken van Mozes).

- Het 1^e boek (Psalm 1-41) kunnen we het '*Boek van David*' noemen. Het bevat bijna uitsluitend liederen van David.
- Het 2^e boek (Psalm 42-72) begint met een groep van 7 psalmen door de Korachieten; dan volgen: 1 Psalm van David, 1 van Salomo en 4 van onbekende dichters. Dit deel noemt men vaak het '*Boek van de Korachieten*'.
- Het 3^e boek (Psalm 73-89) bevat 11 psalmen van Asaf, 3 van de Korachieten, 1 van David, 1 van Heman en 1 van Etan. Men noemt het het '*Boek van Asaf*'.
- Het 4^e boek (Psalm 90-106) begint met 1 Psalm van Mozes, gevolgd door 2 Psalmen van David en 14 van onbekende dichters. Het is het '*Boek van de onbekende dichters*'.
- Het 5^e boek (Psalm 107-150) bestaat uit 28 Psalmen van onbekende dichters, 15 van David en 1 van Salomo. Men noemt het het '*Boek van de feestliederen*'.

Sleutelwoord = **aanbidding**.

Typologie.

Het is opmerkelijk dat bijna de helft van de Messiaanse oudtestamentische citaten in het Nieuwe Testament ontleend werden aan het Boek Psalmen. Ook in *de christologie* heeft het psalter een leidende rol. Lang van tevoren zien we Christus daarin reeds uitgebeeld als:

- Koning: Psalm 2, 20, 21, 24, 72, 110.
- Offerlam: Psalm 22.
- Goede Herder: Psalm 23.
- Rots van het heil: Psalm 27:5; 40:3, etc.

Bijzondere kenmerken

Hun grote gewicht: geen boek van het Oude Testament wordt in het Nieuwe Testament vaker aangehaald dan de Psalmen. Hier twee voorbeelden uit vele:

1. De apostelen beroepen zich voor alles op de Psalmen om te bewijzen dat de geschiedenis van Juda, de verwerping van de Christus, Zijn opstanding en verheerlijking door God waren voorzien. Viermaal spreken zij in Handelingen over de goddelijke inspiratie van de Psalmen: Hand 1:16-20; 2:25-31, 34, 35; 4:11, 25-27.
2. Het eerste hoofdstuk van de Brief aan de Hebreërs geeft binnen het bestek van een paar verzen (5-13) zes citaten uit de Psalmen, die aantonen dat Christus God is. Ook hier blijkt weer de wonderlijke eenheid van het Woord van God.

Indeling naar thema.

De Psalmen kunnen naar hun inhoud op verschillende manieren worden gegroepeerd, bijvoorbeeld als volgt:

- Messiaanse Psalmen: 16, 22, 24, 40, 68, 69, 118
- Boetepsalmen: 6, 32, 38, 51, 102, 130, 143
- Hallelujapsalmen: 106, 111, 112, 113, 117, 135, 146-150
- Leerpsalmen 1, 5, 7, 15, 17, 50, 73, 94, 101
- Reispsalmen: 120-134
- Psalmen voor de eredienst: 3, 16, 28, 41, 54, 56? 59, 60, 61, 67, 70, 86, 122, 144
- Morgenpsalmen: 3, 5, 19, 57, 63, 108
- Avondpsalmen: 4, 8, 143
- Psalmen in tijden van aanvechting: 4, 5, 11, 28, 41, 55, 59, 64, 109, 120, 140, 143
- Profetische Psalmen 2, 16, 22? 40, 45, 68, 69, 72? 97, 110, 118
- Historische Psalmen: 78, 105, 106

Algemene vragen

- Wat staat er in het gedeelte?
- Wat kun je leren van God (Vader – Zoon – H. Geest)?
- Wat staat er over de mens?
- Een na te laten zonde.
- Een te volgen voorbeeld.
- Iets wat je aanspreekt.
- Wat doe ik ermee in de praktijk?